

Evaluatie pilot ‘Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur’ Adviescommissie Recreatie & Toerisme

Medio 2005 hebben GS de Adviescommissie Recreatie & Toerisme ingesteld. Aanleiding voor de instelling van de commissie was het Plan van Aanpak ‘Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur’ van het Overlegorgaan van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, vanuit de overtuiging dat de bestaande economische activiteiten binnen het nationaal park behouden moeten blijven. Daar waar verblijfsrecreatieondernemers uitbreidings- of herstructureringsplannen hebben, moeten deze de vorm hebben van een integraal plan dat recht doet aan zowel recreatie als natuur en landschap (voorwaarde uit het streekplan die van toepassing is op Landelijk Gebied 3 en 4). De onafhankelijke Adviescommissie Recreatie & Toerisme is ingesteld om aan gemeenten en provincie een zwaarwegend advies te geven over dergelijke integrale plannen, met het oog op een soepele doorloop van de planologische procedures.

Bestaande uitbreidingsproblematiek binnen het nationaal park is aanleiding geweest voor zowel Overlegorgaan als GS om de Adviescommissie Recreatie & Toerisme in het leven te roepen. Ondanks uitgebreide voorlichting aan zowel gemeenten als verblijfsrecreatieondernemers heeft de commissie tot dusver slechts 1 adviesaanvraag ontvangen. Feitelijke advisering kan pas plaatsvinden als het plan volledig is uitgewerkt.

De werkwijze van de commissie, adviseren op aanvraag van de gemeente (conform het Plan van Aanpak van het Overlegorgaan van NP Utrechtse Heuvelrug), is gebaseerd op de werkwijze en ervaringen van een soortgelijke commissie in de provincie Noord-Brabant. De Brabantse commissie is zeer succesvol en behandelt jaarlijks ongeveer 20 plannen. In de Utrechtse pilot heeft de Adviescommissie Recreatie & Toerisme moeten constateren dat de Brabantse aanpak in de Utrechtse situatie niet werkt.

De commissie heeft zich per brief (bijlage 2) tot GS gewend met haar analyse: de regelgeving omtrent ruimtelijke ingrepen in de ecologische hoofdstructuur is onvoldoende concreet, waardoor uitbreidingsplannen voor verblijfsrecreatie door gemeenten snel als kansloos worden ingeschat, nog voordat de plannen goed zijn uitgewerkt en de invloed van de veranderingen op de natuur in kaart kan worden gebracht. De commissie heeft GS gevraagd om enerzijds de regelgeving over de ecologische hoofdstructuur te concretiseren, zodat duidelijk wordt hoe de ontwikkelingsruimte voor verblijfsrecreatie kan worden bepaald, en anderzijds om vroeg in het planproces te kunnen opereren om een bijdrage te kunnen leveren aan het zoeken naar combinatiemogelijkheden van natuur en verblijfsrecreatie. De commissie heeft hierover nader doorgesproken met gedeputeerden Mik en Lokker.

De concretisering van de regelgeving wordt voorjaar 2007 door GS vastgesteld; de commissie krijgt de ruimte om eerder in het planproces te opereren. Echter, de pilot heeft nog slechts enkele maanden te gaan. Die periode is te kort om bij de toepassing van de geconcretiseerde regelgeving optimaal gebruik te kunnen maken van de expertise van de Adviescommissie Recreatie & Toerisme bij de totstandkoming van uitbreidings- en herstructureringsplannen van verblijfsrecreatieondernemers. Daarom wordt voorgesteld om de pilot te verlengen volgens het projectplan in bijlage 3.

Omdat de Adviescommissie Recreatie & Toerisme nauwelijks aan adviseren toekwam, is van het budget van de adviescommissie (€200.000 voor 2 jaar) fors minder besteed dan was begroot. De kosten voor het opzetten en organiseren van de adviescommissie (secretariaat en kantoorkosten) zijn wel gemaakt; de begrotingsposten voor vergoedingen aan de commissieleden en de subsidie voor natuuronderzoek zijn onderbesteed. De prognose is dat de uitgaven per eind mei 2007 uitkomen op ongeveer €66.000 (van de beschikbare €200.000).

projectplan**Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur
Adviescommissie Recreatie & Toerisme – verlenging****Aanleiding**

Op 25 november jl. heeft het Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug ingestemd met het Plan van Aanpak Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur. De strekking van dit Plan van Aanpak is als volgt. Als een bedrijfseconomische noodzaak bestaat voor uitbreiding of verplaatsing van een verblijfsrecreatiebedrijf, dan kan gezocht worden naar ruimte mits sprake is van kwaliteitsverbetering voor de verblijfsrecreatie en voor natuur en landschap. Een recreatiebedrijf stelt een integraal plan op en legt dit ter toetsing voor aan een objectieve adviescommissie met expertise op het gebied van recreatie, natuur en landschap en ruimtelijke kwaliteit. Zowel gemeente als provincie benutten dit advies voor hun uiteindelijke oordeel over de aanvraag tot bestemmingsverruiming. Het Plan van Aanpak Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur geeft uitwerking aan het streekplanbeleid dat “in Landelijk Gebied 3 en 4 uitbreiding of nieuwvestiging (alleen Landelijk Gebied 3) van recreatievoorzieningen alleen kan plaatsvinden als onderdeel van een integraal plan, dat winst bevat voor ruimtelijke kwaliteit en kernkwaliteiten van natuur en landschap”. Cruciaal onderdeel is de instelling van een objectieve adviescommissie met deskundigheid op het gebied van natuur, recreatie en ruimtelijke kwaliteit. Deze adviescommissie is door GS ingesteld en de feitelijke werkzaamheden van de tweejarige pilot zijn van start gegaan in september 2005. De werkwijze van de adviescommissie was, conform het Plan van Aanpak, gebaseerd op de succesvolle werkwijze van een vergelijkbare adviescommissie in Noord-Brabant. Deze werkwijze bleek in de praktijk onvoldoende aan te sluiten op de specifieke Utrechtse situatie met een ruim begrensde ecologische hoofdstructuur (EHS) waar veruit de meeste verblijfsrecreatiebedrijven volledig deel van uit maken.

Bevindingen Adviescommissie Recreatie & Toerisme

Zoals blijkt uit het Jaarverslag van de Adviescommissie Recreatie & Toerisme (bijlage 3), komt de adviescommissie nauwelijks toe aan haar taak: het adviseren aan gemeenten en provincie over integrale plannen voor uitbreiding of herstructurering van verblijfsrecreatiebedrijven in nationaal park Utrechtse Heuvelrug. De adviescommissie heeft zich op verschillende manieren ingespannen om zich bekend te maken bij gemeenten, verblijfsrecreatieondernemers en terreinbeheerders. Daarbij heeft de commissie zich niet beperkt tot in het nationaal park of tot afgeronde integrale plannen: er zijn een aantal ‘voorradiezen’ gegeven en ook elders op de Heuvelrug heeft de adviescommissie zijn visitekaartje afgegeven. Ook dit alles heeft niet geleid tot resultaat: er komen eenvoudigweg geen uitbreidings- of herstructureringsplannen voor verblijfsrecreatiebedrijven op de Heuvelrug tot stand. De adviescommissie heeft zijn analyse van de oorzaak van deze situatie en mogelijke oplossingen weergegeven in een brief aan GS (bijlage 2): het uitblijven van uitbreidings- of herstructureringsplannen voor verblijfsrecreatiebedrijven wordt volgens de adviescommissie veroorzaakt door onduidelijkheid over de ontwikkelingsruimte voor verblijfsrecreatie in de EHS. De adviescommissie heeft GS om beleidsmatige verheldering gevraagd van het ‘nee, tenzij’-beleid dat van toepassing is op ruimtelijke ingrepen in de EHS en heeft aangeboden om het zwaartepunt van de eigen adviesrol te verleggen naar het planproces en het zoeken naar combinatiemogelijkheden voor natuur en verblijfsrecreatie. In een gesprek met de voorzitter van de Adviescommissie Recreatie & Toerisme, de heer Meiresonne, hebben de gedeputeerden Mik en Lokker toegezegd voor de benodigde beleidsmatige verheldering van het ‘nee, tenzij’-beleid te zorgen en de adviescommissie gevraagd om vooral in het planvormingsproces actief te zijn.

Aanpak

De pilot Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur zou oorspronkelijk tot medio 2007 duren. De nu nog resterende periode is echter te kort voor de Adviescommissie Recreatie & Toerisme om een rol te kunnen spelen bij de toepassing van het door de provincie te concretiseren ‘nee, tenzij’-beleid en

om te bezien of opereren in het planproces succesvoller is. Daarbij komt dat de benoemingsperiode van de commissieleden in mei a.s. afloopt.

Het voorstel is om de oorspronkelijke pilot per 1 juni te verlengen tot eind mei 2009, waarbij de commissie nadrukkelijk in een vroeg stadium van planvorming zal opereren. De commissieleden worden herbenoemd.

De taak van de Adviescommissie Recreatie & Toerisme is in de verlenging van de pilot als volgt geformuleerd: het begeleiden van en het bijdragen aan het planvormingsproces, om binnen het 'nee, tenzij'-beleid te zoeken naar combinatiemogelijkheden voor verblijfsrecreatie en natuur. De Adviescommissie Recreatie & Toerisme wordt ingeschakeld door gemeente, recreatieondernemer of provincie en draagt bij aan de totstandkoming van integrale plannen voor uitbreiding of herstructurering van verblijfsrecreatiebedrijven die passen binnen het streekplan.

Begroting verlenging pilot Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur m.i.v. juni 2007 tot en met mei 2009

Vergoeding leden adviescommissie conform de Verordening rechtspositie staten- en commissieleden provincie Utrecht 1994 à €319,96 per werkbezoek resp. per vergadering	30.000
secretariaat adviescommissie, 0.40 fte voor 2 jaar	40.000
reis- en verblijfkosten werkbezoeken	10.000
subsidie voor natuur- en landschapsonderzoek ¹	
t.b.v. totstandkoming integraal plan, 50% tot max. 10.000 per onderzoek	50.000
onvoorzien	4.000
	<hr/>
totaal	€ 134.000

Werkbudget

GS hebben een budget van €200.000 toegekend voor deze pilot Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie en natuur in Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, te starten in 2005 en met een looptijd van twee jaar. Dit budget is afkomstig uit Hart van de Heuvelrug en het Reconstructieplan. Te voorzien valt dat eind mei 2007 €134.000 over is van het oorspronkelijke budget. Dit bedrag volstaat om de verlenging mee te financieren.

¹ De praktijk heeft uitgewezen dat een subsidie voor natuuronderzoek gemiddeld ongeveer €2.000 bedraagt.